

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2016

Dokument bol schválený na rokovaní vlády SR 28. júna 2017.

Úvod

Bezpečnostné prostredie sa vyznačuje dynamickými zmenami s vysokou mierou nepredvídateľnosti. Bezpečnostné prostredie v európskom regióne, ktoré je kľúčové pre realizáciu bezpečnostných záujmov SR, bolo aj v roku 2016 ovplyvňované najmä pretrvávajúcou nestabilitou na východnej a južnej periférii kontinentu, predovšetkým pokračujúcim ozbrojeným konfliktom na Ukrajine a v Sýrii, terorizmom a masovou migráciou do Európy. Pokračovalo dezinformačné pôsobenie na obyvateľstvo členských štátov NATO a EÚ z externého prostredia zameraného proti hodnotovému systému a demokratickému zriadeniu SR.

Obsahom správy je charakteristika bezpečnostného prostredia, hrozieb a faktorov ovplyvňujúcich bezpečnostnú situáciu a zároveň zhodnotenie politik SR realizovaných na zachovanie bezpečnosti SR v kontexte implementácie Bezpečnostnej stratégie SR. V roku 2016 došlo k výraznému zhoršeniu bezpečnostnej situácie vo svete, čoho dôsledkom je zvýšené množstvo teroristických útokov, EÚ nevyvímajúc.

Ako primárna reakcia SR na potrebu aktualizácie svojej bezpečnostnej politiky prebiehala v roku 2016 príprava základného strategického dokumentu v oblasti bezpečnosti štátu - *Bezpečnostnej stratégie SR*. Pokračoval proces aktualizácie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti bezpečnosti a obrany štátu, čím boli vytvárané predpoklady na zefektívnenie procesov zachovávaní bezpečnosti občanov a štátu. Správa popisuje aj opatrenia v oblasti sociálnej a ekonomickej stability, vrátane energetickej bezpečnosti, ako aj životného prostredia a bezpečnosti potravín.

V záverečnej časti sú uvedené predpokladané trendy vývoja bezpečnostnej situácie a návrhy opatrení na zachovanie bezpečnosti SR v nastávajúcom období.

Predložená správa konštatuje, že vláda SR, Bezpečnostná rada SR, ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy prijímali v roku 2016 efektívne opatrenia tak, aby bezpečnosť občanov a štátu bola zachovaná.

PLNENIE OPATRENÍ ZO SPRÁVY O BEZPEČNOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA ROK 2015

Na základe hodnotení hrozieb a faktorov ovplyvňujúcich bezpečnosť SR, prijímaných opatrení a v nadväznosti na predpokladané trendy vývoja bezpečnostnej situácie boli na zachovanie bezpečnosti SR v predchádzajúcej správe navrhnuté nasledovné opatrenia:

1. Vypracovať novú Bezpečnostnú stratégiu SR.
Zodpovedá: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v spolupráci s ďalšími ústrednými orgánmi štátnej správy
Termín: do 30. 06. 2017

Návrh *Bezpečnostnej stratégie SR* bol rozpracovaný v súlade s harmonogramom prípravy.
Opatrenie sa plní.

2. Vypracovať novú Obrannú stratégiu SR na báze novej Bezpečnostnej stratégie SR.
Zodpovedá: Ministerstvo obrany SR v spolupráci s ďalšími ústrednými orgánmi štátnej správy
Termín: do 30. 06. 2017

Návrh *Obrannej stratégie SR* rešpektujúci obsahovú a procesnú nadväznosť na prípravu *Bezpečnostnej stratégie SR* bol rozpracovaný v súlade s harmonogramom prípravy.
Opatrenie sa plní.

Poznámka k plneniu opatrení č. 1 a 2: V rámci plnenia týchto opatrení vláda SR schválila materiál Východiská aktualizácie Bezpečnostnej stratégie SR a Obrannej stratégie SR, ktorý stanovil obsahový, organizačný a časový rámec prípravy oboch stratégií vrátane zriadenia medzirezortných pracovných skupín.

3. Vypracovať analýzu súčasného bezpečnostného systému SR a pripraviť návrh opatrení na jeho optimalizáciu.
Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstvo obrany SR v spolupráci s ďalšími ústrednými orgánmi štátnej správy a štátnymi orgánmi s celoštátnou pôsobnosťou
Termín: do 31. 12. 2017

Návrh dokumentu „Analýza súčasného bezpečnostného systému SR a príprava návrhu opatrení na jeho optimalizáciu“ rešpektujúci obsahovú a procesnú nadväznosť na prípravu *Bezpečnostnej stratégie SR* bol rozpracovaný v súlade s harmonogramom prípravy.

Opatrenie sa plní.

4. Zabezpečiť podporu prípravy a realizácie dvoch nových cezhraničných prepojení elektrizačných sústav Slovenska a Maďarska.
Zodpovedá: Ministerstvo hospodárstva SR
Termín: do 31. 12. 2016

Predmetné projekty, zamerané na zvýšenie energetickej bezpečnosti v strednej Európe, stabilitu prenosových sústav oboch krajín a zlepšenie výmeny na medzinárodnom trhu

s elektrinou, boli zaradené do druhého zoznamu projektov spoločného záujmu EÚ. Dňa 27.10.2016 sa uskutočnilo stretnutie na vysokej úrovni medzi štátnymi tajomníkmi ministerstiev hospodárstva Slovenska a Maďarska, na ktorom bol dohodnutý ďalší spoločný postup s predpokladom uzavretia zmluvy o výstavbe predmetných cezhraničných prepojení medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav oboch krajín začiatkom roka 2017 (dokončenie projektov plánované na 31.12.2020, tzn. posun oproti pôvodnému plánu zhruba o 2 roky).

Na slovenskej strane sú projekty v štádiu ukončeného posudzovania environmentálnych vplyvov, ukončeného územného konania a pred začatím konania pre získanie stavebného povolenia.

Opatrenie bolo splnené.

5. Zabezpečiť podporu realizácie prioritných plynárenských projektov (prepojenie SK-PL, EASTRING).

Zodpovedá: Ministerstvo hospodárstva SR

Termín: do 31. 12. 2016

Oba plynárenské projekty boli zaradené do druhého zoznamu projektov spoločného záujmu, ktorý bol delegovaný nariadením komisie EÚ 2016/89 z 18. 11.2015. Bola uskutočnená procedúra Open Season a aktualizovaný dokument Analýza nákladov a prínosov. Projekt SK-PL by mal byť dokončený v roku 2020.

13.7.2016 bolo slávnostne podpísané Memorandum o porozumení pre projekt EASTRING. Spoločnosť Eustream, a.s. podala žiadosť o spolufinancovanie štúdie realizovateľnosti v rámci druhej výzvy finančného nástroja CEF.

Opatrenie bolo splnené.

6. Vykonávať riadiacu, koordinačnú a kontrolnú činnosť voči obciam v takom rozsahu, aby obce v územnej pôsobnosti okresu používali na spracovávanie a aktualizovanie informácií potrebných na vykonávanie opatrení hospodárskej mobilizácie špecifický aplikačný program jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie s ochrannou známkou EPSIS®JISHM.

Zodpovedá: prednostovia okresných úradov

Termín : do 31. 12. 2016

Z údajov poskytnutých systémovým integrátorom EPSIS®JISHM z celkového počtu 2927 obcí v SR v roku 2016 aktívne pracovalo v EPSIS®JISHM o 25% viac obcí ako v roku 2015. Z celkového počtu obcí je to však iba 57 %. V roku 2016 pracovali s EPSIS®JISHM všetky obce iba v okresoch Trnava, Galanta a Spišská Nová Ves. Viac ako 90% obcí pracovalo v okresoch Komárno, Zvolen, Skalica a Trstená. Najvýraznejšie percentuálne zvýšenie práce obcí s EPSIS®JISHM v roku 2016 oproti roku 2015 bolo v krajoch Trnavskom, Košickom a Nitrianskom a to od 37% do 40%. Najnižšie bolo v kraji Prešovskom a Banskobystrickom a to o 10%, resp. 11%.

Z uvedených údajov vyplýva rozdielny prístup zo strany jednotlivých okresných úradov k plneniu opatrenia.

Opatrenie bolo splnené čiastočne.

7. Vykonať analýzu pre zabezpečenie dobudovania komunikačnej a informačnej technológie, navýšenia počtov príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR a doplnenia ich technického vybavenia za účelom zefektívnenia činnosti integrovaného záchranného systému.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín : do 31. 12. 2016

Predmetná analýza popisuje stav informačno-komunikačných technológií, priestorových podmienok, materiálno-technického vybavenia a personálneho zabezpečenia operačných stredísk krajských riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru po integrácii operačných stredísk okresných riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru s krajskou úrovňou. Na záver analýzy bolo konštatované, že rozbor súčasného stavu bol vypracovaný Hasičským a záchranným zborom v súčinnosti so spolupracujúcimi útvarmi MV SR (SKR, SITB), riešenie problémov zistených v tejto analýze prispeje iba k čiastkovému zvýšeniu efektívnosti IZS, nakoľko sa jedná o rozbor jednej zo záchranných zložiek v systéme IZS.

Opatrenie bolo splnené.

8. Vykonať audit materiálno-technického zabezpečenia odborov krízového riadenia okresných úradov za účelom plnenia úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti krízového riadenia.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín : do 31. 12. 2016

Audit bol vykonaný v pôsobnosti MV SR a správa z auditu bola vypracovaná dňa 7. 12. 2016. Audit preukázal čiastočné materiálno-technické zabezpečenie odborov krízového riadenia okresných úradov na plnenie úloh v stave bezpečnosti ako aj po vyhlásení mimoriadnej situácie, resp. jednotlivých stavov podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov.

Opatrenie bolo splnené.

1. ČINNOSŤ VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, BEZPEČNOSTNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY A BEZPEČNOSTNÝCH RÁD OKRESOV V BEZPEČNOSTNOM SYSTÉME SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vláda SR v hodnotenom roku prerokúvala materiály týkajúce sa viacerých oblastí bezpečnosti štátu. V oblasti obrany štátu išlo najmä o komplexné hodnotenie obrany SR, materiál usmerňujúci aktualizáciu zásadných strategických dokumentov SR, rozvoj zaručovania obrany štátu vrátane rozvoja OS SR, materiály týkajúce sa činnosti a kapacít Vojenského spravodajstva, vyčlenenia príslušníkov OS SR na plnenie úloh v spolupráci s Policajným zborom počas predsedníctva SR v Rade EÚ, cvičení krízového riadenia NATO a podpory obrany štátu. V kontexte zmien bezpečnostného prostredia boli aktualizované štatúty Národného bezpečnostného analytického centra a NBÚ a schválený bol štatút novovzniknutého Situačného centra SR. Aktualizáciou štatútu Národného bezpečnostného analytického centra bol súčasne rozšírený zoznam bezpečnostných incidentov a udalostí, ktorý upravuje a rozširuje oblasť činnosti centra. Významným krokom v oblasti kybernetickej bezpečnosti bolo schválenie Akčného plánu plnenia úloh Koncepcie kybernetickej bezpečnosti. V oblasti energetickej bezpečnosti boli prerokúvané materiály zamerané na predchádzanie krízovým situáciám a zabezpečovanie potrebných dodávok a distribúcie energií; materiály hodnotiace zabezpečenie stavu jadrových zariadení a spravovanie štátnych hmotných rezerv. Z hľadiska medzinárodnej spolupráce v oblasti bezpečnosti prerokovávala materiály týkajúce sa vyslania ozbrojených síl SR mimo územia SR a prijatia zahraničných ozbrojených síl na území SR na účely vojenských cvičení, spolupráce pri ochrane vzdušného priestoru, aktivít SR v medzinárodnom krízovom manažmente a materiály ukládajúce úlohy vyplývajúce z členstva SR v medzinárodných organizáciách a týkajúce sa medzinárodnej spolupráce pri predchádzaní terorizmu.

Bezpečnostná rada SR zasadala celkom deväťkrát vrátane neplánovaných zasadnutí, ktoré boli zvolané v súvislosti s teroristickými útokmi v Bruseli a Nice. Hlavnou súčasťou rokovaní bolo predovšetkým vyhodnocovanie bezpečnostnej situácie v SR a vo svete, ktorá bola ovplyvňovaná najmä teroristickými útokmi na území členských štátov EÚ, aktivitami teroristických organizácií a nelegálnou migráciou, aktivitami extrémistických skupín a šírením vírusu ZIKA.

V rámci spolupráce štátov Vyšehradskej skupiny sa uskutočnili stretnutia tajomníkov bezpečnostných rád v gescii českého a poľského predsedníctva. Stretnutia boli zamerané na samit NATO vo Varšave; prípravu Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ; prehľad národných hrozieb a relevantných opatrení; súvislosti medzi migráciou a terorizmom; rozvíjanie spolupráce v rámci Vyšehradskej skupiny a s ostatnými krajinami nielen na území Európy; zahraničnú politiku Ruskej federácie a úlohu propagandy v súčasnom bezpečnostnom prostredí.

Z úrovne Úradu vlády SR boli vykonané kontroly zamerané na krízové plánovanie na ústredných orgánoch štátnej správy, na činnosť orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy v oblasti krízového riadenia, ako aj na oblasť dodávok životne dôležitých tovarov a ich predaj s využitím mimoriadnych regulačných opatrení. Kontroly boli vykonané na štyroch ústredných orgánoch štátnej správy, na piatich okresných úradoch a na desiatich obciach.

Kontrolou bolo zistené, že úlohy štátnej správy boli ministerstvami väčšinou plnené, čo sa prejavilo zlepšením výkonu štátnej správy v oblasti bezpečnosti štátu. Zistené nedostatky neboli systémového charakteru a vedúcimi kontrolovaných subjektov boli prijaté opatrenia na ich odstránenie. Nedostatky pretrvávajú v rozdielnosti činnosti obcí pri

spracovávaní údajov v špecifickom aplikačnom programe jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie s ochrannou známkou EPSIS®JISHM (ďalej len „JIS HM“).

Využívanie JIS HM nie je dôsledkom prístupu len obcí k plneniu zákonných povinností, ale aj dôsledkom úrovne a zamerania riadiacej, koordinačnej a kontrolnej činnosti okresných úradov voči obciam, ktorú majú vykonávať podľa § 16 zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov Na túto skutočnosť upozorňovala už Správa o bezpečnosti za rok 2015.

Zo správ o bezpečnosti na území jednotlivých krajov za rok 2016 vyplýva, že naďalej pretrváva nedostatočné personálne a materiálno-technické zabezpečenie odborov krízového riadenia okresných úradov v nadväznosti na úlohy vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti krízového riadenia. Prebiehala integrácia operačných stredísk okresných riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru na krajskú úroveň, čo zvýšilo efektivitu spolupráce jednotlivých záchranných zložiek na krajskej úrovni a prináša nesporné výhody pri riešení mimoriadnych udalostí väčšieho rozsahu. V činnosti integrovaného záchranného systému sa však nepodarilo odstrániť problémy najmä v oblastiach informačných a komunikačných technológií, personálneho zabezpečenia základných záchranných zložiek a ich materiálno-technického zabezpečenia. Nepodarilo sa vyriešiť ani nevyhovujúce priestorové podmienky operátorov integrovaného záchranného systému v prípade niektorých koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému, a to v Bratislavskom kraji, kde pri sťahovaní koordinačného strediska došlo k odčleneniu krajského operačného strediska záchrannej zdravotnej služby, čo malo za následok zníženie efektivity spolupráce záchranných zložiek pri riešení mimoriadnych udalostí a poskytovaní pomoci v tiesni a v Košickom kraji, kde nebola zrealizovaná kompletná migrácia operačných stredísk okresných riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru na krajskú úroveň.

Ďalšie nedostatky uvedené v správach sa týkajú odbornej spôsobilosti zamestnancov právnických osôb v oblasti bezpečnosti, krízového riadenia, obrany a hospodárskej mobilizácie ako aj legislatívy na úseku prepravy nebezpečných látok.

2. CHARAKTERISTIKA BEZPEČNOSTNÉHO PROSTREDIA, HROZBY A FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE BEZPEČNOSTNÚ SITUÁCIU

Bezpečnostné prostredie SR sa v roku 2016 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zásadne nezmenilo. Nezmenilo sa ani spektrum identifikovaných a tlmených bezpečnostných hrozieb a rovnako nezmenené zostali aj ich zdroje. Menila sa však veľkosť niektorých hrozieb, zvýšili sa ich negatívne účinky a tiež sa mení intenzita ich vnímania zo strany štátnych orgánov a spoločnosti. Vo vzťahu k niektorým zdrojom hrozieb sa rozšírilo aj spektrum identifikovaných bezpečnostných aktérov a zvýšila sa aj intenzita ich aktivít. Podstatným faktorom bezpečnostného prostredia SR bola pokračujúca nestabilita vo východnom a južnom susedstve členských štátov EÚ, najmä ozbrojené konflikty v Sýrii, Iraku, Líbyi a na východe Ukrajiny. Bezpečnostné prostredie SR negatívne ovplyvňovali predovšetkým terorizmus, migrácia do členských štátov EÚ a propaganda zameraná proti hodnotovému systému a demokratickému zriadeniu SR.

Došlo k nárastu hrozby terorizmu v súvislosti s útokmi v Belgicku, Francúzsku, Nemecku a Turecku. Z globálneho hľadiska najväčšiu teroristickú hrozbu pre členské štáty EÚ predstavovala džihadistická organizácia tzv. Islamský štát (ďalej len „ISIL/Dáiš“), ktorá priamo riadila alebo svojou ideológiou šírenou najmä na sociálnych sieťach inšpirovala osamotnených jedincov k útokom. Rastúcim rizikom pre viaceré európske štáty, a to aj

v kontexte postupu vojenskej operácie globálnej koalície proti terorizmu v Iraku, bol návrat ich občanov alebo obyvateľov, ktorí získali skúsenosti, prípadne sa zradikalizovali v ozbrojených konfliktoch v zahraničí a mohli by pokračovať v trestnej činnosti vrátane terorizmu aj v Európe. Potvrdzoval sa vývoj v taktike útočníkov, ktorí na vykonanie útoku na tzv. mäkké ciele používali bežne dostupné prostriedky (automobil). Na území SR, a ani voči jej obyvateľom a záujmom v zahraničí, neboli zaznamenané bezprostredné hrozby teroristického útoku. Neboli zaznamenané prípady vycestovania a zapojenia sa do bojov v zónach v zónach okupovaných ISIL/Dáiš zo strany občanov SR alebo osôb s pobytom v SR, ani prípady náboru, podnecovania alebo šírenia džihádistickej propagandy na území SR.

Hrozba nelegálnej migrácie sa v roku 2016 zásadne nezmenila, menili sa však niektoré faktory, ktoré môžu ovplyvniť veľkosť tejto hrozby voči SR v budúcnosti, napr. zmena významu niektorých migračných trás.

Nelegálne utečenecké toky sa podarilo v priebehu minulého roka zredukovať, osobitne v Egejskom mori. Kľúčovú úlohu v tom zohrala dohoda EÚ a Turecka a takisto námorná aktivita NATO v Egejskom mori, ktorá dopĺňala aktivity EÚ v tejto oblasti (napr. činnosti EUNAVFOR MED SOPHIA). Na druhej strane bol zaznamenaný podstatný nárast utečencov v centrálnom Stredomorí.

V roku 2016 došlo k výraznému poklesu počtu nelegálnych migrantov a utečencov, ktorí vstúpili do EÚ z územia západného Balkánu a na presun do cieľových krajín využívali územie Maďarska, prípadne aj SR. SR pre nelegálnych migrantov naďalej zostávala predovšetkým tranzitnou krajinou na ceste do krajín západnej Európy, najmä Nemecka.

V rámci posilnenia spolupráce SR s inštitúciami, orgánmi a agentúrami EÚ pri zabezpečovaní kontroly vonkajších hraníc Schengenského priestoru SR poskytla príslušníkov Policajného zboru na spoločnú operáciu realizovanú na vonkajšej pozemnej hranici Bulharska s Tureckom.

Zintenzívnilo sa dezinformačné pôsobenie z vonkajšieho prostredia na obyvateľstvo členských štátov EÚ a NATO proti ich vzájomnej kohézii a vnútornej stabilite. Súbor faktorov vnútorného aj vonkajšieho charakteru oslaboval dôveru verejnosti v niektorých členských štátoch EÚ a NATO voči tradičným politickým stranám a liberálnej demokracii ako takej, čo sprevádzalo posilňovanie antisystémových politických strán hlásajúcich politiku izolacionizmu a protekcionizmu.

Nepriamym faktorom, ktorý mal dopady na formovanie bezpečnostného prostredia, resp. bezpečnostnej politiky bolo referendum o odchode Veľkej Británie z EÚ

Pre uplynulé obdobie bolo príznačné zapojenie sa Ruskej federácie do riešenia sýrskeho konfliktu, čím preukázalo ochotu a schopnosť sa vojensky a politicky angažovať v zložitom vojenskom konflikte mimo svojho územia. Na druhej strane nebol dosiahnutý významnejší pokrok v rámci plnenia Minských dohôd týkajúcich sa riešenia konfliktu na východe Ukrajiny. Nízka miera zapojenia členských krajín do dialógu o posilňovaní prvkov vzájomnej dôvery a transparentnosti na pôde OBSE a NATO neprispela k posilňovaniu bezpečnosti v Európe. Naopak početné kolízne situácie v Baltskom a Čiernom mori zvyšovali riziko náhodných vojenských incidentov.

Nepriaznivá bezpečnostná situácia s možnými dosahmi na bezpečnosť SR sa vyvíjala na Západnom Balkáne. Politický vývoj v Macedónsku, bezpečnostná situácia v Bosne a Hercegovine a stagnujúci dialóg Belehrad – Priština oslabovali v priebehu roka krehkú stabilitu v regióne. Charakteristickou črtou pre tento proces je prenikanie radikálneho islamu do regiónu, presadzovanie nacionalistických politik, oslabovanie funkčnosti štátu a vplyv

cudzej moci. Pozitívnym momentom bolo postupné ratifikovanie prístupových protokolov Čiernej Hory do NATO v jednotlivých členských krajinách Aliancie.

3. IMPLEMENTÁCIA BEZPEČNOSTNEJ STRATÉGIE SR

3.1. Realizácia bezpečnostných záujmov SR v zahraničnej a obrannej politike

Bezpečnostná a obranná politika SR v roku 2016 reagovala na meniace sa bezpečnostné prostredie. Svoje ciele zabezpečovala na pozadí zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie v euroatlantickom priestore, Brexitu ako aj postupného znižovania úrovne dôvery obyvateľstva EÚ v európske inštitúcie. SR svoju obranu zaručovala v súlade so suverénnym právom na individuálnu alebo kolektívnu sebaobranu podľa Charty OSN a ďalšími medzinárodnými zmluvami a záväzkami. SR na presadzovanie svojich bezpečnostných záujmov využívala aj členstvo v medzinárodných organizáciách, osobitne v EÚ, NATO, OSN a OBSE, zároveň sa podieľala na tvorbe a implementácii spoločných rozhodnutí.

Dôležitým z pohľadu realizovania bezpečnostných záujmov SR boli aj závery prijaté na samite NATO vo Varšave v júli 2016 týkajúce sa najmä kolektívnej obrany spojencov a posilňovania stability za hranicami aliancie južným a východným smerom. V súlade s vládou SR schválenými „Základnými pozíciami delegácie SR na samite NATO vo Varšave“, SR na tomto samite opätovne potvrdila zámer dosiahnuť výšku obranných výdavkov na úrovni 1,6% HDP do roku 2020 a vynakladať 20% z obranných výdavkov na hlavnú výzbroj a techniku a súvisiaci výskum a vývoj.

Rok 2016 bol kľúčovým z pohľadu posilnenia procesov zameraných na zvýšenie akcieschopnosti a kredibility EÚ ako globálneho hráča pri riešení konfliktov a aktéra zaisťujúceho bezpečnosť občanov členských štátov a šíriaceho stabilitu vo svojom susedstve.

Politické procesy na posilnenie eurointegračného projektu začali prijatím Bratislavskej deklarácie v septembri 2016. Ich súčasťou bola implementácia Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ (EUGS).

Ďalšie kroky sa zamerali na naplnenie stanovených ambícií v oblasti bezpečnosti a obrany, podporu rozvoja vojenských a civilných spôsobilostí, prehĺbenie európskej obrannej spolupráce a posilnenie štruktúr a nástrojov pre vedenie civilných misií a vojenských operácií EÚ, vrátane finančných mechanizmov.

K posilneniu Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) prispelo predsedníctvo SR v Rade EÚ organizáciou podujatí zameraných na implementáciu EUGS v oblasti bezpečnosti a obrany, kybernetických hrozieb, spolupráci EÚ a NATO v oblasti hybridných hrozieb a reformu bezpečnostného sektora.

SR pokračovala v upevňovaní konceptu reformy bezpečnostného sektora (SSR), ktorý naberá rastúci globálny význam na pôde medzinárodných organizácií. Počas slovenského predsedníctva v Rade EÚ bol prijatý Široký strategický rámec pre SSR na zjednotenie konceptov v rámci inštitúcií EÚ.

SR sa svojimi kapacitami, predovšetkým prostredníctvom príslušníkov OS SR, aktívne podieľala na prehľbovaní mieru a upevňovaní bezpečnosti v Európe a vo svete účasťou v operáciách medzinárodného krízového manažmentu v Afganistane, na Cypre, v Bosne a Hercegovine, v Mali a v pozorovateľských misiách na Blízkom Východe a v Gruzínsku. Okrem toho v roku 2016 pôsobilo za SR spolu 14 osôb v misiách OBSE: v SSM na Ukrajine, v misii na dvoch hraničných priechodoch medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou, v Bosne a

Hercegovine, Kosove, Turkménsku a Macedónsku. Slovenské policajné zložky pôsobili aj na Haiti v rámci misie MINUSTAH.

SR podporila úsilie medzinárodných organizácií, najmä NATO, o pokračovanie pragmatického dialógu s Ruskou federáciou, zameraného na predchádzanie náhodným incidentom vo vojenskej oblasti a budovanie dôvery. SR presadzovala aktívny prístup k aktualizácii Viedenského dokumentu na pôde OBSE, ktorá bola zameraná aj na zvýšenie transparentnosti pri mimoriadnych vojenských cvičeniach. Iniciatíva však nenašla podporu Ruskej federácie. SR sa pripojila k iniciatíve Nemecka zameranej na oživenie režimov kontroly konvenčných zbraní v Európe a posilnenie transparentnosti.

Podpisom historickej Spoločnej deklarácie o zintenzívnení spolupráce medzi NATO a EÚ v oblasti bezpečnosti, pred samitom NATO vo Varšave, sa začala spolupráca v siedmich konkrétnych oblastiach a to príprava opatrení voči hybridným hrozbám; operácie, vrátane námorných a boja proti migrácii; kybernetická obrana a bezpečnosť; rozvoj interoperabilných spôsobilostí; kooperácia v obrannom priemysle; koordinácia cvičení; budovanie bezpečnostného a obranného sektora partnerských štátov.

SR v rámci posilnenia kolektívnej obrany NATO prispela do vybudovania Styčného integračného tímu NATO na území SR, v rámci opatrení na uistenie spojencov pripravovala vyslanie jednotky OS SR na výcvik do Lotyšska, ako súčasť koordinovanej výcvikovej aktivity štátov V4 v Pobaltí.

Pri posilňovaní stability za hranicami NATO podporila SR pokračujúcu úlohu Aliancie v boji s nelegálnou migráciou s dôrazom na flexibilný prístup zohľadňujúci vývoj migračných tokov a na spoluprácu NATO a EÚ, predovšetkým námorných aktivít v Egejskom a Stredozemnom mori. SR schválila pokračovanie misie NATO (Rozhodná podpora) v Afganistane po roku 2017 a potvrdila vojenskú účasť v tejto misii ako aj dobrovoľný finančný príspevok na udržateľnosť afganských bezpečnostných síl na obdobie rokov 2018-2020. SR taktiež podporila aktívnejšiu úlohu NATO pri výcviku a transformácii irackých ozbrojených síl a podporila rozšírenie podpory NATO pre Globálnu koalíciu proti ISIL/Daíš (prostredníctvom spôsobilosti AWACS).

V posilňovaní pomoci NATO partnerským krajinám SR oznámila prevzatie úlohy vedúcej krajiny Zvereňeneckého fondu NATO pre Ukrajinu v oblasti likvidácie výbušných prostriedkov a nástražných výbušných systémov.

SR patrila a patrí medzi krajiny aktívne podporujúce ďalšie rozširovanie NATO. V roku 2016 sa začal prístupový proces Čiernej Hory, ktorý by sa mal ukončiť v roku 2017. SR podporovala pozitívnu dynamiku vo vzťahoch s ďalšími aspirantami na členstvo v NATO, a to s Gruzínskom, Macedónskom a Bosnou a Hercegovinou. Od 1. januára 2017 plní SR úlohu kontaktného veľvyslanectva NATO v Bosne a Hercegovine.

Ako východiskové opatrenie zvyšovania obranyschopnosti bola vládou SR schválená *Biela kniha o obrane SR*, ktorá poskytla politicko-strategický rámec dlhodobého rozvoja zaručovania obrany štátu reflektujúci reálny stav zaručovania obrany SR, zásadnú zmenu bezpečnostného prostredia a nadväznú opatrenia prijaté na úrovni NATO, EÚ a SR. *Biela kniha* zároveň definovala požiadavku na vyvážený rozvoj všetkých druhov síl – pozemných síl, vzdušných síl a síl pre špeciálne operácie na zvýšenie bojaskopnosti OS SR. V nadväznosti na to začala príprava *Dlhodobého plánu výstavby a rozvoja OS SR s výhľadom do roku 2030*.

V nadväznosti na rokovania na odbornej aj politickej úrovni bol v kontinuite s vývojom v predchádzajúcom roku schválený nárast obranných výdavkov SR na rok 2017, naďalej však, v kontexte dlhodobých deficitov v zabezpečovaní rozvojových programov

v oblasti obrany štátu, pretrvávalo nevyváženie úloh obrany štátu dostatočnými zdrojmi na ich plnenie.

Vypracovaný *Plán použitia OS SR na čas vojny* a zavedenie mechanizmu jeho pravidelného posudzovania predstavuje pokrok v skvalitňovaní riadenia obrany štátu. Uvedený plán spolu s *Operačným plánom náčelníka Generálneho štábu OS SR v čase vojny* tvorí základ príspevku SR k tvorbe príslušného plánu NATO pre kolektívnu obranu SR. Zároveň je východiskom pre dôležité procesy v rámci plánovania prípravy OS SR a obranného plánovania.

K prioritám obrannej politiky patrilo skvalitňovanie pripravenosti záloh ozbrojených síl s dôrazom na vykonanie prvého cyklu dobrovoľnej vojenskej prípravy a na vytvorenie podmienok na vykonanie cvičenia aktívnych záloh v roku 2017. Na základe vyhodnotenia prvého cyklu dobrovoľnej vojenskej prípravy bol vypracovaný návrh úpravy príslušného všeobecne záväzného právneho predpisu za účelom zvýšenia jej atraktívnosti.

Zintenzívnili sa aktivity v oblasti komunikácie s verejnosťou v oblasti obrany štátu, a to v prospech informovania o dobrovoľnej vojenskej príprave a aktívnych zálohách, verejnej diskusie o rozvoji obrany štátu a na prehlbovanie vlastenectva a branného povedomia.

Na podporu akcieschopnosti NATO a EÚ prispievala SR kontinuálne do síl rýchlej reakcie týchto organizácií. V roku 2016 bol v rámci síl reakcie NATO (NRF) v pohotovostnej fáze tzv. síl veľmi rýchlej reakcie (VJTF) udržiavaný príspevok OS SR, a to v rámci Spoločnej logistickej podpornej skupiny a veliteľstva komponentu špeciálnych síl. Zároveň sa vykonala certifikácia jednotky síl pre špeciálne operácie, ktorá prešla 1. januára 2017 do pohotovostnej fázy VJTF. Určené sily a prostriedky OS SR boli udržiavané v požadovaných triedach operačnej pohotovosti počas pohotovostnej fázy bojovej skupiny EÚ vytváranej štátmi Vyšehradskej skupiny.

Prijali sa opatrenia súvisiace s prípravou mechanizovanej brigády pozemných síl na dosiahnutie plnej operačnej spôsobilosti od 1.1.2018. Prijali sa aj opatrenia vo vzťahu k posilneniu spôsobilostí síl použiteľných aj na boj proti terorizmu.

V bilaterálnej politicko-vojenskej spolupráci bola zachovaná kontinuita s predchádzajúcimi rokmi z hľadiska kľúčových partnerov aj zamerania spolupráce. Najintenzívnejšia spolupráca sa realizovala s USA v oblasti výcviku, výzbroje a techniky OS SR a v operácii NATO v Afganistane. Intenzívna spolupráca sa udržiavala s partnermi v rámci Vyšehradskej skupiny, pričom išlo najmä o výcvikové aktivity a spoluprácu v oblasti obranného plánovania. Osobitný pokrok nastal v spolupráci s ČR, keď vláda SR schválila *Návrh na uzavretie Zmluvy medzi SR a ČR o spolupráci pri vzájomnej ochrane vzdušného priestoru*, pričom rokovania o takýchto bilaterálnych dohodách pokračovali aj s Poľskou republikou a Maďarskom. Zároveň sa preverovali možnosti spolupráce v oblasti modernizácie techniky, výcviku a vojenského vzdelávania, spolupráce v operáciách ako aj v ďalších oblastiach, a to so Švédskom, Talianskom, Veľkou Britániou, Rumunskom, Francúzskom a Nemeckom. Vyvíjali sa aktivity na rozvoj bilaterálnej spolupráce aj s krajinami západného Balkánu, Cyperskou republikou, Kazachstanom a Čínskou ľudovou republikou.

V oblasti rozvoja OS SR sa prvým rokom implementoval nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov. Meniace sa podmienky služby viedli k nárastu odchodu vojakov do zálohy, čo sa v kontexte nižšej regrutácie prejavilo na poklese počtu vojakov OS SR a v kontexte s organizačnými zmenami v OS SR aj poklesom priemernej personálnej naplnenosti jednotiek OS SR. Z dôvodu zníženého záujmu o povolanie profesionálneho vojaka na trhu práce boli prijaté opatrenia na cielenú orientáciu regrutácie.

Čiastočný progres nastal v oblasti materiálo-technického zabezpečenia OS SR. OS SR boli dodané najmä automobilová technika, ručné zbrane, prvé kusy modernizovaného bojového prieskumného vozidla, materiál na zvýšenie kvality výstroja Vojenskej polície. Pokračovalo finančné plnenie zmlúv na dodanie viacúčelových vrtuľníkov a dopravných lietadiel a pripravili sa projekty na výmenu niektorých hlavných druhov pozemnej bojovej techniky. Efekty pripravených a realizovaných projektov sa v rozvoji OS SR prejavia až o niekoľko rokov po dodaní techniky.

Výcvik OS SR sa naďalej realizoval iba v obmedzenej miere. Na území SR boli zorganizované cvičenia OS SR so spojeneckými silami s dôrazom na štáty V4 so zameraním na operáciu kolektívnej obrany.

V dôsledku nedoplnenosti jednotiek OS SR personálom, obmedzení výcviku OS SR, deficitov zásob a zastaranosti väčšiny hlavných druhov výzbroje a techniky vyplývajúcich z dlhodobých rozvojových deficitov, sa úroveň operačnej pripravenosti, kvality spôsobilostí OS SR, tým aj interoperability so spojeneckými silami oproti predchádzajúcemu roku, nezvýšila.

V oblasti podpory obrany štátu sa realizovali opatrenia predovšetkým v rámci schváleného *Medzirezortného programu 06 E – Podpora obrany štátu na roky 2016 až 2021* a jeho podprogramov dopravná a telekomunikačná podpora, zdravotnícka podpora, štátne hmotné rezervy na obranu štátu a výskum a vývoj na podporu obrany štátu. Neplnil sa podprogram zameraný na infraštruktúru a technické zabezpečenie miest riadenia z dôvodu nepridelenia finančných prostriedkov. Realizovali sa aj opatrenia smerujúce k zabezpečeniu činnosti ozbrojených síl v krízovej situácii prostredníctvom príslušných opatrení hospodárskej mobilizácie.

Pri poskytovaní oficiálnej rozvojovej pomoci sa pozornosť SR venovala najmä programovým krajinám (Afganistan, Keňa, Moldavsko). Pomoc prioritne smerovala do oblasti vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, poľnohospodárstva, na dobrú správu vecí verejných a vodného hospodárstva.

V priebehu roka 2016 sa humanitárna pomoc poskytovala krajinám a ich obyvateľom, ktorí boli postihnutí živelnými pohromami, stali sa obeťami vojnových konfliktov a pod. Humanitárna pomoc smerovala do Sýrie, Jordánska, Libanonu, Líbye, Macedónska, Grécka, Srbska, Bosny a Hercegoviny vo forme priamych financií alebo vo forme humanitárnych a rozvojových projektov zameraných na zdravotníctvo a vzdelávanie.

Vysoká mobilita občanov SR a existujúca hrozba terorizmu sa odrazila vo zvyšujúcich sa nárokoch na zabezpečenie krízového konzulárneho manažmentu a asistovaných návratov zo zahraničia v prípadoch mimoriadnych a krízových situácií.

Do konca roka 2016 boli na väčšine zastupiteľských úradov SR (ZÚ) zabezpečujúcich výkon konzulárnych funkcií sprístupnené elektronické moduly konzulárnych služieb ako doplnkový druh konzulárnych služieb a uvítacie SMS. Od 1.1.2016 sú prístupné aj núdzové SMS v prípade mimoriadnych udalostí, aktualizovaná elektronická aplikácia určená na dobrovoľnú registráciu pobytu pred cestou do zahraničia, úpravy mobilnej aplikácie Svetobežka a pravidelná aktualizácia cestovných odporúčaní, zverejňovaných na webovom sídle rezortu zahraničia a jednotlivých zastupiteľských úradov.

V rámci spolupráce ZÚ EÚ bol testovaný novovytvorený systém krízového mechanizmu (EEAS Crisis Response Mechanism). Po prvý raz bol súčasťou cvičenia aj Joint EU Consular Crisis Preparedness Framework zameraný na ochranu nezastúpených občanov. Rozvojom agendy Spoločného krízového plánovania EÚ, k čomu prispela aj SR, bola posilnená spolupráca zastupiteľských úradov členských krajín EÚ v zahraničí a dosiahnutá

lepšia informovanosť o prostriedkoch krízovej platformy EÚ. Krízová komunikácia s členskými krajinami EÚ prebieha na zabezpečenej webovej stránke.

3.2. Ochrana ústavného zriadenia, verejného poriadku, bezpečnosť občana a štátu

V roku 2016 v oblasti extrémizmu prišlo k vecnej úprave osobitného kvalifikačného pojmu (osobitný motív) a novelizáciou Trestného zákona boli modifikované príslušné skutkové podstaty trestných činov extrémizmu a zavedená bola nová skutková podstata trestného činu apartheidu a diskriminácie skupiny osôb. Novelizáciou Trestného poriadku bola zároveň rozšírená pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu o trestné činy extrémizmu a v nadväznosti na to boli rovnako vykonané príslušné organizačné zmeny v rámci Policajného zboru. V tejto oblasti bol zaznamenaný presun páchania trestnej činnosti z „ulice“ do kybernetického priestoru.

Predstavitelia pravicovo-extrémistickej scény využívali prostredie internetu na prezentáciu svojich radikálnych postojov, kde najviac rezonovala protiimigračná a protiislamská téma, kritika politickej scény v SR a EÚ, vrátane požiadavky na vystúpenie SR z EÚ a NATO.

V súvislosti s teroristickými útokmi v Bruseli (22.3.2016), ako aj na základe zhodnotenia miery teroristického ohrozenia namiereného voči členským krajinám EÚ, bol od 23.3.2016 na území SR vyhlásený druhý (zvýšený) stupeň teroristického ohrozenia, ktorý zostal v platnosti aj v súvislosti s ďalšími teroristickými útokmi aj počas predsedníctva SR v Rade EÚ.

Moslimská komunita trvale žijúca na Slovensku si zachovávala umiernený charakter. Určitým rizikom by mohli byť návštevy kontroverzných zahraničných moslimských duchovných predstaviteľov, ktorých prítomnosť môže mať vplyv na radikalizáciu umiernených postojov moslimskej komunity na Slovensku. Nelegálna migrácia na území SR pozostávala z dvoch základných kategórií – neoprávneného pobytu (ďalej len „NP“) a neoprávneného prekročenia vonkajšej hranice (ďalej len „NPVH“), pričom medziročne poklesla. Na území SR sa prejavovala formou vnútrošengenskej (tranzitnej) migrácie z územia Maďarska (ojedinele z Rakúska) v nadväznosti na západobalkánsku trasu. Hoci SR je naďalej považovaná najmä za tranzitnú krajinu, v roku 2016 bol z pohľadu NP zaznamenaný zvýšený nárast prípadov NP, najmä u občanov Ukrajiny. Nárast počtu Ukrajincov vracajúcich sa domov po porušení pobytových podmienok (predovšetkým v iných členských štátoch EÚ, menej v SR) spôsobil, že úroveň celkovej nelegálnej migrácie v SR výraznejšie neklesla.

V organizovaní nelegálnej migrácie cez slovensko-ukrajinskú hranicu zostal aj v roku 2016 modus operandi v porovnaní s rokom 2015 nezmenený (prechod cez ťažko dostupný terén). Z dokumentovaných prípadov prevádzachstva v roku 2016 bolo cez slovensko-ukrajinskú hranicu prevedených spolu 327 nelegálnych migrantov pochádzajúcich prevažne z Vietnamu, Ukrajiny, Ruskej federácie a Gruzínska, v menšej miere zo Sýrie a Iraku.

Na slovensko-ukrajinskej hranici boli taktiež zaznamenané prípady prevádzania nelegálnych migrantov cez štátnu hranicu na osobných motorových vozidlách alebo v kamiónoch cez hraničný priechod, pri ktorých boli použité pozmenené alebo falošné schengenské vízové nálepky nalepené v originálnych cestovných pasoch nelegálnych migrantov alebo zneužitie pozmenené cestovné doklady občanov EÚ.

V roku 2016 bol zaznamenaný nárast prípadov uzatvárania účelových manželstiev štátnymi príslušníkmi tretích krajín s občanmi SR s cieľom získania pobytu za účelom

zlúčenia rodiny na území SR, prípadne niektorej z krajín EÚ.

V oblasti rozvoja právneho štátu a súdnictva sa za kľúčové považuje prijatie nových právnych úprav v oblasti exekučného poriadku, osobného bankrotu a upomínacieho konania, ktorých cieľom bolo zvýšiť vymožitelnosť práva a zlepšiť efektívnosť fungovania súdneho systému.

Na úseku väznenstva v hodnotenom období v porovnaní s rokom 2015 došlo k nárastu počtu obvinených o 92 osôb a k zníženiu počtu odsúdených o 10 osôb. Situáciu medzi obvinenými a odsúdenými v roku 2016 možno hodnotiť ako stabilizovanú, pričom v ústavoch boli zaznamenané v niektorých prípadoch náznaky prejavov k radikalizácii, boli však monitorované a nevyžiadali si prijatie osobitných preventívno-bezpečnostných opatrení.

Cieľom Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2016 - 2020 je pokračovať vo zvyšovaní bezpečnosti miest a obcí prostredníctvom začleňovania prevencie kriminality do koncepcii rozvoja krajov a obcí, vytvorenia komplexného prístupu k bezpečnosti v sociálne vylúčených a iných rizikových lokalitách a zvyšovania pocitu bezpečia obyvateľov a návštevníkov.

Vývoj bezpečnostnej situácie na území SR z hľadiska počtu zistených trestných činov možno považovať za pozitívny, pričom môžeme konštatovať, že v porovnaní s rokom 2015 dochádza k postupnému znižovaniu celkového nárastu trestnej činnosti s poklesom spôsobenej škody a len minimálnym poklesom percenta objasnenosti. Pokles trestných činov nastal najmä u majetkovej a ekonomickej kriminality, pričom u násilnej a mravnostnej kriminality bol zaznamenaný mierny nárast v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

Situácia na úseku organizovanej trestnej činnosti bola aj v roku 2016 porovnateľná s predchádzajúcim obdobím a naďalej organizované skupiny páchali najmä hospodársku a majetkovú trestnú činnosť, ktorá bola ich hlavným zdrojom finančných príjmov. Páchateľmi boli najmä osoby využívajúce tzv. „nastrčené osoby“, aj zo zahraničia, za účelom sťaženia dokázania trestnej činnosti, ktorí zakladali a využívali obchodné spoločnosti a predstierali obchodnú činnosť.

Z hľadiska drogovej trestnej činnosti rovnako ako v roku 2015 bol metamfetamín aj v roku 2016 do regiónov SR dovážaný vo veľkom najmä vietnamskými organizovanými skupinami, čo spôsobilo pokles ceny metamfetamínu.

Z hľadiska násilnej kriminality bol zaznamenaný nárast počtu zistených prípadov o 696 v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Zvýšil sa však počet takýchto objasnených trestných činov o 561. U lúpeží pokračoval pokles počtu zistených prípadov, pričom objasnenosť lúpeží stúpila a najviac lúpeží bolo spáchaných v Košickom kraji a najmenej v Prešovskom kraji. V tomto období dominovali predovšetkým tzv. pouličné lúpeže.

Pri mravnostných deliktoch nastal nárast počtu zistených prípadov a najpočetnejšiu skupinu stále predstavuje trestný čin sexuálneho zneužívania.

Z hľadiska majetkovej trestnej činnosti môžeme povedať, že z celkového pohľadu v SR má dlhodobo klesajúci charakter. V roku 2016 bolo zistených v porovnaní s rokom 2015 o 1654 trestných činov menej a rovnako aj celková škoda ňou spôsobená bola menšia. Pri daňovej kriminalite je zaznamenaný pri náraste mierne stúpajúci charakter, pričom objasnenosť stúpila, čo je dôsledkom aplikácie prijatých opatrení na zefektívnenie boja proti daňovým únikom v Akčnom pláne boja proti daňovým podvodom na roky 2012-2016.

V oblasti dopravno-bezpečnostnej situácie v roku 2016 bolo zaznamenaných o 25 dopravných nehôd menej ako v roku 2015, pri ktorých bolo usmrtených o 32 osôb menej ako v roku 2015. Pokles bol zaznamenaný aj v počte ťažko zranených osôb, a to o 64 osôb. Nárast

bol zaznamenaný v počte ľahko zranených osôb a pri dopravných nehodách s následkom usmrtenia alebo ublíženia na zdraví.

Zverením kompetencie Národnému bezpečnostnému úradu novelou kompetenčného zákona a v reakcii na viditeľný presun ťažiska bezpečnostných hrozieb do kybernetického priestoru patrilo k dôležitým parametrom profilácie bezpečnostných zložiek získavanie kybernetických spôsobilostí. Prioritou sa stalo budovanie inštitucionálneho a legislatívneho rámca, ktorý zavedie základné bezpečnostné požiadavky a opatrenia dôležité pre koordinovanú ochranu informačných, komunikačných a riadiacich systémov v SR.

S cieľom zosúladenia vnútroštátneho právneho poriadku s európskou legislatívou bol schválený zákon č. 272/2016 Z. z. o dôveryhodných službách, podľa ktorého sa elektronický podpis a ďalšie s ním spojené služby stali súčasťou dôveryhodných služieb. V reakcii na poznatky z aplikačnej praxe boli novelizované vyhlášky k zákonu o ochrane utajovaných skutočností.

Pri bilancii požiarovosti v porovnaní s rokom 2015 sa počet požiarov znížil a taktiež boli nižšie priame škody spôsobené požiarom. Možno konštatovať, že bilancia požiarovosti za rok 2016 bola oproti vlaňajšiemu roku priaznivejšia vo všetkých základných ukazovateľoch (počet požiarov, výška priamej škody, počet usmrtených i zranených osôb). Celkovú bilanciu požiarovosti z hľadiska príčin vzniku ovplyvnili najmä požiare, ktoré vznikli v dôsledku nedbalosti a neopatrnosti dospelých osôb.

Na úseku civilnej ochrany vzniklo celkovo v priebehu roka 2016 na území Slovenskej republiky 284 mimoriadnych udalostí, kde prevažnú časť tvorili mimoriadne udalosti živelných pohrôm, najviac povodne. Bola preverená aktivácia mechanizmu civilnej ochrany EÚ a jeho nástrojov podľa katastrofických scenárov na veľké povodne na rieke Tisa, vrátane zlepšenia účinnosti profesionálnych a dobrovoľných záchranných tímov. Súčasný stav riadenia a plnenia opatrení na úseku civilnej ochrany je funkčný.

V priebehu roka 2016 sa stretávala medzirezortná pracovná skupina s hlavným zámerom pripraviť aktualizáciu návrhu sektorových a prierezoých kritérií na určenie prvkov kritickej infraštruktúry a aktualizáciu zoznamu prvkov KI.

V hodnotenom roku 2016 na úseku azylovej politiky sa pokračovalo v plnení Dohody medzi vládou SR, Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, cez Slovenskú republiku, formou uskutočňovania humanitárneho transferu utečencov a osôb pod ochranou Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov. V roku 2016 bolo na území SR podaných 146 žiadostí o udelenie azylu (z toho 47 opakovaných žiadostí) a pokračovalo sa v konaní o udelenie azylu aj zo žiadostí podaných v predchádzajúcom období. Migračný úrad v roku 2016 udelil azyl v 167 prípadoch a v 12 prípadoch bola poskytnutá doplnková ochrana.

Jadrové zariadenia na Slovensku v roku 2016 boli prevádzkované bezpečne a spoľahlivo, bez závažných udalostí, ktoré by si vyžiadali zásah Úradu jadrového dozoru SR vo forme príkazu na zníženie výkonu alebo rozhodnutia o odstavení reaktora, resp. elektrárne. V roku 2016 v rámci zachovania bezpečnosti SR začali prevádzkovatelia s postupnou implementáciou opatrení na kybernetickú ochranu systémov jadrových zariadení v súlade s definovaným rámcom informačnej bezpečnosti, so zohľadnením slovenskej technickej normy STN ISO/IEC 27002 a aj špecifickými požiadavkami Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu.

3.3. Sociálna stabilita štátu

V roku 2016 boli hlavné opatrenia sociálnej politiky v oblasti sociálnej inklúzie rozpracované v rámci Národného programu reforiem SR 2016 a podrobnejšie v Akčnom pláne Národného programu reforiem SR 2016. Prijímané opatrenia boli zamerané na zefektívnenie nástrojov pomoci v hmotnej núdzi, na zlepšenie kvality a financovania sociálnych služieb, na zefektívnenie nástrojov sociálnej integrácie osôb so zdravotným postihnutím, na opatrenia sociálno-právnej ochrany detí, na podporu rodín najmä pri zosúladzovaní ich rodinného a pracovného života, ako aj na rozvoj nástrojov podporujúcich sociálne začlenenie zraniteľných skupín do spoločnosti (rozvoj komunitných centier, podpora terénnej sociálnej práce). Základným cieľom sociálnej politiky bola podpora udržania pracovných miest a podpora vytvorenia nových pracovných miest prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce.

V roku 2016 bolo v priemere 2 755,9 tis. ekonomicky aktívnych osôb. Ich počet sa oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka zvýšil o 23,3 tis. osôb, resp. o 0,9 %. Miera nezamestnanosti sa medziročne znížila o 1,8 percentuálneho bodu na 9,8 %. Od 1. januára 2016 bola suma mesačnej minimálnej mzdy zvýšená na 405,0 Eur, čo predstavuje medziročný nárast o 25 Eur, t.j. o 6,58 %. V rámci zvyšovania zamestnateľnosti bolo v roku 2016 uskutočnených 951 tis. intervencií, čo je takmer dvojnásobný nárast v porovnaní s rokom 2015.

V systéme pomoci v hmotnej núdzi bolo v roku 2016 priemerne mesačne 105 590 poberateľov. V porovnaní s rokom 2015 priemerný mesačný počet poberateľov (128 040) poklesol o 17,5%. Materská dávka bola zvýšená zo súčasných 65 % na 70 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného základu, valorizovali sa dôchodkové a úrazové dávky a novou právnou úpravou vzniku nároku na vdovské dôchodky a vdovecké dôchodky a ich výplatu u osôb, ktoré odoveli pred 1. januárom 2004 sa odstránila neodôvodnená nerovnosť. Zároveň bolo prijaté oslobodenie od súdnych poplatkov v súdnom konaní vo veciach sociálneho poistenia.

K 31. 12. 2016 žilo na území Slovenskej republiky 5 435 343 obyvateľov. V priebehu roku 2016 sa narodilo približne 57,6 tis. živých detí (o takmer 2 tis. viac než v roku 2015), čo je najviac živonarodených za posledných 5 rokov. Hrubá miera pôrodnosti medziročne mierne stúpila na úroveň 10,6 ‰. V roku 2016 sa počet úmrtí znížil o 1,5 tis. osôb, úmrtnosť dosiahla úroveň 52,4 tis. zomretých. Hrubá miera úmrtnosti sa tak znížila o 0,3 bodu na hodnotu 9,6 ‰. Nárast počtu živonarodených detí a zníženie počtu úmrtí malo pozitívny vplyv na prirodzený prírastok. Ten v roku 2016 dosiahol hodnotu 5,2 tis., čo je oproti predchádzajúcemu roku nárast o viac ako 3,4 tis. Prirodzený prírastok bol v roku 2016 najvyšší za posledných 5 rokov.

Počet prisťahovaných zo zahraničia pokračoval v rastúcom trende. V roku 2016 sa medziročne opäť zvýšil, prisťahovalo sa takmer 7,7 tis. osôb, čo je o 689 osôb viac ako v roku 2015. Počet vystťahovaných sa naopak oproti roku 2015 mierne znížil, ale nie významne (o 69 osôb). Slovenská republika tak v roku 2016 dosiahla opäť kladné hodnoty prírastku sťahovaním, medziročne tak bol migračný prírastok o 758 osôb vyšší ako v roku 2015. Celkový prírastok obyvateľstva v roku 2016 dosiahol hodnotu takmer 9,1 tis. osôb.

Podľa súčasných plánov na zabezpečenie dostupnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti v čase možného ohrozenia bezpečnosti štátu sa v SR zabezpečoval v hodnotenom období rozšírený lôžkový fond v celkovom počte 31 000 lôžok. V rámci pripravenosti na biologické, chemické a radiačné hrozby a na vykonávanie zásahu pri udalosti podliehajúcej medzinárodným zdravotným predpisom Svetovej zdravotníckej organizácie na

miestach vstupu do SR sa udržiavalo v pripravenosti 8 posádok záchranej zdravotnej služby určených ako biohazard tímy, 3 kliniky infektológie, 3 kliniky pracovného lekárstva a toxikológie a orgány na ochranu verejného zdravia v sídle krajských miest. Na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v prípade vzniku jadrovej havárie boli určení 4 poskytovatelia ústavnej zdravotnej starostlivosti a 3 vybrané Regionálne úrady verejného zdravotníctva spolu s Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Povinný obsah výchovy a vzdelávania v školách vymedzujú štátne vzdelávacie programy. Prierezová tematika *Ochrana života a zdravia* sa zameriava na zvládnutie situácií po vzniku priemyselných a ekologických havárií, dopravných nehôd, živelných pohrôm a prírodných katastrof, zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci alebo terorizmu voči občanom.

V prvom stupni základných škôl je realizovaná formou didaktických hier, v druhom stupni základných škôl sú to účelové cvičenia a na stredných školách účelové cvičenia a kurzy so zameraním na prevenciu intolerancie, xenofóbie a na sociálnu inklúziu žiakov. Pravidelne sa realizujú semináre k tematike radikalizácie a extrémizmu. Vo výchove a vzdelávaní v oblasti bezpečnosti na základných a stredných školách nenastal kvalitatívny posun. Vysoké školy plnia predmetné úlohy v rámci akreditovaných študijných programov vysokoškolského vzdelávania, ktoré sa priamo dotýkajú bezpečnosti, obrany a ochrany.

Slovenskí výskumníci sa úspešne zapojili do projektov, ktoré sú zamerané na boj proti medzinárodnej kriminalite, terorizmu, kontrolu hraníc, budovanie a ochranu kritickej infraštruktúry, štandardizáciu komunikácie bezpečnostných a záchranných zložiek a kybernetickú bezpečnosť.

Pokračovalo sa v realizácii Koncepcie ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva v krízových situáciách. Trestná činnosť v oblasti kultúrneho dedičstva, napriek prevažujúcemu latentnému charakteru, má vzrastajúci trend s prvkami vysokej odbornosti a organizovanosti pri jej páchaní.

V oblasti ochrany a podpory ľudských práv boli realizované programy podpory kultúrnych práv pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva vrátane podpory sociálnej inklúzie prostredníctvom kultúrnych mechanizmov.

V roku 2016 na území SR nepôsobila žiadna známa náboženská skupina, ktorá by ohrozovala zdravie a životy svojich príslušníkov a svojho okolia, ale bola zaznamenaná snaha o prienik netradičných neregistrovaných náboženských skupín do kultúrnych zariadení, ako sú knižnice či médiá. Pretrvávali aj snahy o zaregistrovanie náboženského spoločenstva, ktorého založenie a činnosť je v rozpore so zákonom o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností. V súvislosti s registračným konaním cirkví a v zmysle ustanovení Najvyššieho súdu SR sa pokračovalo v dôkladnom zisťovaní skutkového stavu, v zbieraní odborných stanovísk boli vykonané rozsiahle vypočutia svedkov a znalca, ktorí sa vyjadrovali k pôsobeniu a činnosti cirkvi s názvom Cirkev kresťanské spoločenstvá Slovenska.

3.4. Ekonomická stabilita štátu

Napriek miernemu spomaleniu rastu HDP v roku 2016 slovenská ekonomika naďalej stabilne rástla. Z hľadiska štruktúry sa k stabilnému domácejmu dopytu pridal aj zahraničný obchod, ktorý kompenzoval pokles verejných investícií po ukončení druhého programového obdobia čerpania európskych fondov. Tento vývoj sa odráža v pozitívnych trendoch na trhu práce, ako aj v raste tržieb podnikov a zvyšovaní ich ziskovosti vo väčšine odvetví. Z pohľadu finančnej stability vytvárajú tieto trendy priaznivé predpoklady vzhľadom na schopnosť

podnikov aj domácností splácať svoje záväzky. V kontexte pretrvávajúcich externých rizík sa v prostredí historicky vysokej úrovne zamestnanosti a nízkych mier zlyhania úverov môžu formovať riziká pre stabilitu finančného sektora v budúcnosti. Ide predovšetkým o postupne rastúcu citlivosť domácností, podnikov, finančných inštitúcií aj trhu nehnuteľností na prípadný nepriaznivý vývoj v budúcnosti, ktorá je spojená so zvyšujúcou sa zadlženosťou a možným podceňovaním rizika. V prípade zhoršenia ekonomického vývoja či nárastu v úrovniach úrokových sadzieb na trhu tak môže dochádzať k nadmernému zlyhávaniu úverov domácností a podnikov. V prípade významného rozsahu takýchto trendov môže dôjsť k ohrozeniu stability domáceho bankového sektora s následným negatívnym dopadom na celé hospodárstvo.

Pozitívne trendy v ekonomickom vývoji sa premietli aj do rastu úverov podnikom. Z hľadiska porovnania s inými krajinami EÚ bolo toto tempo rastu nadpriemerné. Rast úverov mal plošný charakter, naprieč jednotlivými ekonomickými odvetviami aj individuálnymi bankami. Treba však upozorniť, že podobne ako v prípade retailových úverov, aj v podnikovom sektore sa zvyšuje citlivosť na prípadné zhoršenie ekonomického vývoja. Rast úverov, ku ktorému sa navyše pridáva aj rast iných položiek cudzích zdrojov, je momentálne síce kompenzovaný rastom tržieb, tie však môžu mať volatilný (kolísavý) charakter a celková zadlženosť v porovnaní s objemom vlastných zdrojov rastie.

SR je takmer na 90 % závislá na dovoze primárnych energetických zdrojov: jadrové palivo (100 %), zemný plyn (98 %), ropa (99 %) a uhlie (68 %). V priebehu roka 2016 nenastalo žiadne prerušenie dodávok primárnych energetických surovín, ako sú uhlie, ropa, zemný plyn a jadrové palivo do SR. Taktiež nenastalo prerušenie zásobovania konečnými energiami, ako sú elektrina, teplo a pohonné hmoty. Medzi primárne energetické zdroje SR možno zaradiť vodnú energiu, hnedé uhlie a biomasu.

Domáca ťažba hnedého uhlia a lignitu v súčasnosti vykrýva 75 - 80 % domácej spotreby tejto suroviny. Čierne uhlie sa na území SR neťaží, preto sa celý potrebný objem dováža. Spotreba surovej ropy SR je pokrývaná vo výške 99 % a spotreba zemného plynu na cca 98 % dovozom z Ruskej federácie. Domáca ťažba týchto strategických surovín je minimálna a očakáva sa trend jej postupného znižovania až do dotlačenia zásob. Prevádzka prenosovej sústavy prebiehala v roku 2016 v štandardnom režime bez porúch významného charakteru.

V dodávkach a preprave ropy neboli počas roka 2016 zaznamenané žiadne odchýlky voči štandardným podmienkam. SR udržiava v súčasnosti núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov v súlade s platnou legislatívou, pričom tieto zásoby sú evidované na 95,12 dní aktuálne podľa priemerného denného čistého dovozu. Núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov boli v roku 2016 udržiavané na vyššej ako požadovanej úrovni. Celkové núdzové zásoby predstavujú cca 816 tisíc ton (69 % vo forme ropy, 31 % vo forme ropných výrobkov podľa jednotlivých kategórií).

Vzájomné prepojenie Slovenska a Maďarska, ktoré je významným článkom severojužného plynárenského koridoru, bolo do komerčnej prevádzky uvedené k 1. júlu 2015. Projekt prepojenia Slovenska a Poľska pokračuje v zmysle vzájomných dohôd príslušných prevádzkovateľov. Do prevádzky boli uvedené menšie bioplynové stanice. V roku 2016 pokračoval trend znižovania spotreby tepla z titulu zateplovania budov.

Z potravinárskych komodít boli najmenej na úrovni minimálnych limitov v skladoch Správy štátnych hmotných rezerv, resp. u ochraňovateľov udržiavané zásoby potravinárskej pšenice, kryštálového cukru, ryže lúpanej, šošovice jedlej a mrazeného mäsa. V oblasti mobilizačných rezerv v roku 2016 v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej

správy SR pokračoval proces realizácie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien v zložení mobilizačných rezerv a ich ochraňovateľov.

V oblasti pohotovostných zásob pokračovalo v roku 2016 doplnenie o položky v súlade s plánom tvorby pohotovostných zásob na roky 2015-2016 a pridelenými finančnými prostriedkami.

3.5. Ochrana životného prostredia a bezpečnosť potravín

Eliminácia environmentálnych rizík a environmentálnej bezpečnosti sa v roku 2016 zameriavala na problematiku manažmentu chemických látok, prevenciu závažných priemyselných havárií, prevenciu a nápravy environmentálnych škôd a problematiku biologickej bezpečnosti.

V roku 2016 nebola nahlásená žiadna závažná priemyselná havária ani environmentálna škoda. V oblasti biologickej bezpečnosti používatelia genetických technológií a geneticky upravovaných organizmov vykonávali činnosti, ktoré predstavujú malé, zanedbateľné alebo žiadané riziko pre ľudské zdravie. Na území SR sa nerealizovali pestovateľské aktivity s geneticky modifikovanými vyššími rastlinami.

Bezpečnosť vodohospodárskych diel a vodných stavieb je zabezpečovaná technicko-bezpečnostným dozorom (ďalej len „TBD“).

Potenciálne hrozby aj naďalej predstavujú hrádze derivačných kanálov vážskej kaskády Krpeľany, Sučany a Lipovec, ktorých tesnenia si vyžadujú komplexnú rekonštrukciu, vzhľadom na finančnú náročnosť sa v súčasnosti realizujú len lokálne sanácie. Odkaliská sú väčšinou bezpečné a prevádzkyschopné. Osobitná pozornosť bola venovaná odkaliskám, ktoré sú výnimkou: pôvodné odkalisko, SE a. s. ENO závod Zemianske Kostoľany, odkalisko Martin-staré, odkalisko Jelšava a odkalisko Lintich. Na týchto vodných stavbách-odkaliskách sa realizujú opatrenia na základe výsledkov TBD.

Na rizikových odkaliskách II. kategórie Slovinky a Nižná Slaná vlastník/správca nezabezpečuje odborný TBD ani kontrolu a realizáciu z predchádzajúceho výkonu TBD. Odkalisko Slovinky bude niekoľko rokov monitorované a na základe výsledkov sa rozhodne o ďalšom postupe. Odkalisko Nižná Slaná podľa Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží na roky 2016-2021 je lokalita navrhnutá na monitorovanie, prípadne sanáciu. Súčasne problematiku aj naďalej rieši „Program prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z opustených a uzavretých úložísk ťažobného odpadu (2014-2020)“, schválený uznesením vlády SR č. 260/2014.

V roku 2016 boli pravidelne vykonávané úradné kontroly v celom potravinovom reťazci a na všetkých stupňoch výroby. Výsledky kontroly sú v porovnaní s rokom 2015 lepšie, čo znamená, že prijaté opatrenia na zlepšenie hygieny predaja a bezpečnosti potravín boli účinné.

Kontroly vykonávané počas transportu v spolupráci s políciou boli efektívne pri zadržaní nekvalitného a nebezpečného tovaru už pri jeho dovoze na územie Slovenska.

V oblasti výživy zvierat neboli inšpekčným orgánom krmív preukázané závažnejšie nálezy týkajúce sa ohrozenia zdravia zvierat, prípadne nálezy poukazujúce na prítomnosť nepovolených látok v krmivách.

V oblasti zdravia zvierat boli najzávažnejšími udalosťami výskyt ohniska vtáčej chrípky u hydiny, ohniska vírusovej hemoragickej septikémie u rýb a dvoch ohnisk infekčnej anémie koní. Všetky ohniská boli po vykonaní nariadených veterinárnych opatrení zrušené.

Z dôvodu výskytu ohnisk bluetongue v Rakúsku a Maďarsku v roku 2015, celé územie SR spadalo v roku 2016 do reštrikčného pásma. Bluetongue sa javí skôr ako ekonomický problém než ako nákaza, ktorá môže ohroziť produkciu potravín a surovín živočíšneho pôvodu vzhľadom na straty spojené s morbiditou zvierat, obmedzením obchodu a premiestňovaním zvierat. Boli zaznamenané zvýšenia nákladov pre subjekty, ktoré sa zaoberajú obchodom so zvieratami, nakoľko museli byť vynaložené zvýšené finančné prostriedky na potvrdzovanie dobrého zdravotného stavu zvierat.

V roku 2016 sa nezaznamenal záchyt karanténnych organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty, ktoré by ohrozili poľnohospodárstvo, lesníctvo alebo životné prostredie. Problematika ilegálneho dovozu agropesticídov ostáva stále aktuálna a je riešená na medzinárodných platformách, na ktorých SR participuje.

V oblasti lesného hospodárstva a spracovania dreva neboli zaznamenané také závažné negatívne skutočnosti, ktoré by mali vplyv na bezpečnosť SR. V roku 2016 pokračovalo odstraňovanie následkov živeľnej pohromy z roku 2014 spôsobených veternou smršťou Žofia.

4. PREDPOKLADANÉ TRENDY VÝVOJA BEZPEČNOSTNEJ SITUÁCIE

Je možné predpokladať, že bezpečnostné prostredie SR bude v krátkodobom horizonte ovplyvňované širokým spektrom hrozieb, ktoré sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím radikálne nezmenia, ich vplyv však môže mať odlišnú intenzitu.

Bezpečnostnú situáciu v Európe budú aj naďalej ovplyvňovať ozbrojené konflikty, najmä v Sýrii, Iraku, Líbyi, Afganistane, kde pôsobia islamistické teroristické skupiny. Vzhľadom na významné straty územia ISIL/Dáiš v Iraku a Sýrii sa pravdepodobne zvýši počet islamistických radikálov, ktorí sa budú snažiť etablovať v iných islamských krajinách alebo, v prípade bojovníkov ISIL/Dáiš s pasmi európskych krajín, sa môžu vrátiť domov s rozličnou motiváciou, čakať na ďalší vhodný ozbrojený konflikt, ktorého sa budú chcieť zúčastniť, získať pre radikálne islamistické myšlienky nové osoby, vykonávať teroristické útoky priamo v európskych krajinách alebo sa podieľať na aktivitách, ktoré môžu zhoršovať bezpečnostnú situáciu.

Nie je možné vylúčiť, že by sa SR ako člen EÚ a NATO ako aj globálnej koalície proti terorizmu mohla stať cieľom útoku teroristických skupín. Tak isto je možné predpokladať zvýšené aktivity a „tranzit“ osôb s vyhranenými islamskými názormi z východu smerom na západ cez územie SR.

Vzhľadom na ozbrojené konflikty v Afrike a v regióne Blízkeho a Stredného Východu je možné predpokladať, že snaha o migráciu veľkého počtu osôb do krajín EÚ v najbližšom období nepoľaví a počet imigrantov bude klesať len veľmi pomaly. Motiváciou migrantov preniknúť na územie EÚ akýmkoľvek spôsobom môže byť aj blízkosť jej hranice najmä v severnej Afrike (španielske enklávy Ceuta a Melilla sú na marockom pobreží, taliansky ostrov Lampedusa je len 113 km od pobrežia Tuniska). Migrácia bude mať vplyv na vývoj bezpečnostného prostredia SR s negatívnym dopadom na ekonomickú a sociálnu stabilitu štátu aj vzhľadom na rozličné názory jej riešenia v krajinách EÚ a NATO, navyše môže zradikalizovať niektoré skupiny obyvateľstva aj v SR.

Migračná téma, kritika EÚ a NATO, antiislamské postoje, rómska problematika budú aj naďalej hlavnými témami predstaviteľov extrémistickej scény na Slovensku. V nadväznosti na výsledky posledných parlamentných volieb do Národnej rady Slovenskej republiky bezpečnostné riziko v súvislosti s politickým extrémizmom v SR je spojené najmä

s postupným prienikom osôb z extrémistickej scény do oficiálneho politického a verejného života na rôznych úrovniach. S nadchádzajúcimi voľbami do vyšších územných celkov v roku 2017 možno preto predpokladať zvýšené aktivity jednotlivých osôb, resp. skupín spájaných s extrémizmom s cieľom získania, respektíve potvrdenia legitimacy a posilňovania vplyvu. Pri prognóze budúceho vývoja v oblasti extrémizmu taktiež nie je možné vylúčiť eskaláciu napätia medzi rôznymi skupinami obyvateľov SR, ktorí sú definovaní národnosťou, etnickou príslušnosťou, vierovyznaním, prípadne sexuálnou orientáciou.

Je možné predpokladať, že bude naďalej pretrvávajúť napätie vo vzťahoch NATO – Ruská federácia. RF môže na niektoré kroky NATO zareagovať neočakávaným spôsobom, pričom využije situáciu na posilnenie svojho strategického postavenia vo východnej Európe.

V tejto súvislosti budú pretrvávajúť hybridné hrozby najmä kybernetické útoky na kritickú infraštruktúru, informačné pôsobenie v rozličných podobách – ovplyvňovanie verejnej mienky prostredníctvom všetkých dostupných médií a prezentovanie nepravdivých informácií. Dezinformačné pôsobenie na obyvateľstvo z externého prostredia v rozpore s bezpečnostnými záujmami SR bude mať pravdepodobne rastúci trend.

Významným faktorom bezpečnostného prostredia v Európe bude politický vývoj vo veľkých štátoch EÚ a celková ekonomická situácia v členských štátoch eurozóny. Politická neistota, ktorá by mohla vzrásť ako dôsledok posilnenia nacionalistických hnutí v niektorých členských štátoch, má potenciál zvýšiť riziká vo finančnej oblasti, najmä v bankovom sektore.

Naďalej nie je možné podceňovať klimatické zmeny a zhoršovanie kvality životného prostredia v SR, ale aj vo vzdialenejších regiónoch sveta, ktoré môžu ovplyvniť bezpečnostné prostredie SR a európskych krajín. Najväčšie riziko pre SR v tejto oblasti predstavujú privalové dažde s následným možným poškodením/zničením vodných hrádzi a priehrad.

Ako dôsledok migračnej krízy v Európe sa predpokladá zvýšený výskyt medzinárodného pašovania narkotík vo všeobecnosti v podobe oživenia tzv. Balkánskej cesty, ktorá by čiastočne mohla zasahovať na územie SR. Nemožno vylúčiť prepojenie teroristických aktivít s aktivitami organizovaného zločinu, vrátane nadnárodnej drogovej trestnej činnosti. V najbližších rokoch sa predpokladá významný presun obchodovania so zakázanými komoditami, vrátane narkotík z reálneho (kamenného) trhu do virtuálneho prostredia internetu (darknet, deepweb a pod.).

ZÁVER

V nadväznosti na vývoj bezpečnostného prostredia v euroatlantickom priestore, ako aj na prijaté stratégie a politiky na úrovni EÚ a NATO SR sa pripravovala aktualizácia *Bezpečnostnej stratégie SR* a *Obrannej stratégie SR*. Vzhľadom na komplexnosť súčasného bezpečnostného prostredia, vrátane stierania hraníc medzi vnútornou a vonkajšou bezpečnosťou, respektíve vojenskými a nevojenskými hrozbami, proces prípravy prebieha v úzkej spolupráci všetkých relevantných rezortov a do diskusie k forme a k obsahu stratégie boli zapojení aj zástupcovia mimovládnych organizácií a akademickej obce.

Vývoj bezpečnostného prostredia v roku 2016 potvrdzuje, že chápanie bezpečnostného systému štátu sa posunulo do oveľa širších dimenzií, aké boli aktuálne v dobe jeho vzniku. Z toho vyplýva aj aktuálna potreba jeho optimalizácie so systémovým začlenením oblastí, ktoré komplexne vplývajú na chod štátu. Takouto oblasťou je kybernetický priestor a jeho organizačná a obsahová ochrana proti negatívnym vplyvom.

V roku 2016 bolo vytvorené SITCEN SR, ktorého hlavnou úlohou je monitorovať bezpečnostnú situáciu v SR a vo svete. Po jeho uvedení do činnosti od 1. januára 2017 bola

ukončená činnosť Dočasného SITCEN SR zriadeného na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Realizácia procesov uvedených v správe a navrhnutých opatrení vytvárajú predpoklady na zachovanie bezpečnosti SR v nasledujúcom období.

Opatrenia na zachovanie bezpečnosti SR v nasledujúcom období

1. Vypracovať návrh Dlhodobého plánu výstavby a rozvoja OS SR s výhľadom do roku 2030 a po schválení začať jeho postupnú implementáciu.
Zodpovedá: Ministerstvo obrany SR
Termín: do 30. 06. 2017
2. Zabezpečiť podporu ďalšej prípravy a realizácie dvoch nových cezhraničných prepojení elektrizačných sústav Slovenska a Maďarska.
Zodpovedá: Ministerstvo hospodárstva SR
Termín: do 31. 12. 2017
3. Zabezpečiť podporu realizácie prioritných plynárenských projektov (prepojenie SK-PL, EASTRING).
Zodpovedá: Ministerstvo hospodárstva SR
Termín: do 31. 12. 2017
4. Vykonávať riadiacu, koordinačnú a kontrolnú činnosť voči obciam v takom rozsahu, aby všetky obce v územnej pôsobnosti okresu používali na spracovávanie a aktualizovanie informácií potrebných na vykonávanie opatrení hospodárskej mobilizácie špecifický aplikačný program jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie s ochrannou známkou EPSIS® JISHM.
Zodpovedá: prednostovia okresných úradov
Termín : do 31. 12. 2017
5. Ustanoviť medzirezortnú pracovnú skupinu na vypracovanie *Koncepcie pre boj Slovenskej republiky proti hybridným hrozbám*.
Zodpovedá: predseda Bezpečnostnej rady SR
Termín: do 30. 06. 2017

Zdroj: <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=26662>